

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ
ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
Кафедра теорії спорту та фізичної культури
Кафедра гуманітарних дисциплін
Кафедра туризму

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки третього (освітньо-наукового) рівня
галузь знань 24 „Сфера обслуговування”
спеціальність 242 „Туризм”

Львів 2021

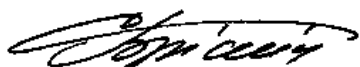
Програма з дисципліни «Методологія наукового дослідження та наукової діяльності» для аспірантів 1-го року навчання спеціальності 242 «Туризм»

Розробники: проф. Бріскін Ю. А., проф. Голод А.П., доц. Курчаба Т. М., доц. Хіменес Х. Р.,

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри Теорії спорту та фізичної культури

Протокол від “__” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри Теорії спорту та фізичної культури

(підпис)

(Бріскін Ю.А.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		Очна, заочна, вечірня форми навчання			
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: <u>24 сфера обслуговування</u> (шифр і назва)	Обов'язкова			
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>242 «Туризм»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:			
Змістових модулів – 4		1-й			
Індивідуальне науково-дослідне завдання немає		Семестр			
Загальна кількість годин – 180		1-2-й			
Тижневих годин для очної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2 заочної та вечірньої форм: аудиторних – 0-2 самостійної роботи студента – 6	III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Очна		Заочна, вечірня	
		24 год.		20 год.	
		I сем	II сем	I сем	II сем
		10 год	14 год	8 год	12 год
		Практичні, семінарські, диспути			
		Очна		Заочна, вечірня	
		42 год.		0	
		I сем	II сем		
		10 год	32 год		
		Лабораторні			
		-			
		Самостійна робота			
		Очна		Заочна, вечірня	
		114 год.		160 год	
I сем	II сем	I сем	II сем		
20 год	94 год	40 год	120 год		
Індивідуальні завдання: -					
Вид контролю: залік, екзамен					

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: очна форма – 66/114; заочна, вечірня форми – 20/160

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни “Методологія наукового дослідження та наукової діяльності” є формування в аспірантів та здобувачів наукового ступеня фундаментальних знань та умінь стосовно методів наукових досліджень на філософсько-методологічному, теоретичному та експериментально-емпіричному рівнях; спеціальних теоретико-методичних відомостей щодо організаційно-правових засад підготовки наукових кадрів.

Дисципліна передбачає поглиблене вивчення основних засад підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів, структури та змісту діяльності спеціалізованої вченої ради, а також організаційно-правові основи присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, особливостей проведення соціологічного дослідження, застосування туризмознавчих методів дослідження.

Значення дисципліни в системі підготовки висококваліфікованих спеціалістів обумовлюється не лише сукупністю необхідних для аспіранта знань, але й сприянням усвідомленню особливостей своєї майбутньої діяльності, що безпосередньо спрямована на здобуття наукового ступеня та вченого звання.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти і здобувачі мають досягти таких результатів навчання:

1) загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу нових знань, критичного оцінювання, переосмислення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей.

ЗК 2. Здатність до оволодіння універсальними навичками дослідника, загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду.

ЗК 5. Здатність виявляти та вирішувати наукові і науково-прикладні проблеми, ухвалювати науково обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність дотримуватися етичних принципів і норм у наукових дослідженнях, зокрема принципів академічної доброчесності.

2) фахові компетентності:

СК 2. Здатність до визначення проблемного поля та формулювання наукових і науково-практичних завдань, вміння виявляти та реалізовувати взаємозв'язок наукового знання з практикою туристичної діяльності.

СК 3. Здатність до формування методологічних засад туризмознавчих досліджень із позицій системного підходу та в контексті інноваційного розвитку.

СК 4. Уміння застосовувати спеціалізовані методи і прийоми, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.

СК 5. Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження у сфері туризму з дотриманням належної академічної доброчесності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти загальними дослідницькими компетентностями, системним науковим світоглядом та здатністю до генерування нових наукових ідей на засадах переосмислення наявних підходів, інноваційності та сталості.

ПРН 2. Уміння узагальнювати результати наукового дослідження із застосуванням сучасних методологічних принципів, міждисциплінарних підходів; окреслювати предметне поле туризмознавчих досліджень та розуміти його місце у сучасній системі наукового пізнання.

ПРН 3. Знання історичних передумов формування сучасних концепцій туризмознавства, їх ключових теоретико-методологічних положень; здатність застосовувати їх в науково-дослідній роботі для отримання нового знання, методик аналізу та синтезу в процесі дослідження тенденцій розвитку туристичної сфери.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні положення наукової роботи здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Тема 1. Базові засади підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Сучасні вимоги до здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Особливості формування компетентностей аспірантів згідно вимог сучасної освіти в Україні. Структурно-змістовні особливості оформлення наукових робіт в процесі здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Тема 2. Методи наукового дослідження

Специфіка аналізу науково-методичної літератури, документальних та архівних матеріалів. Особливості роботи з документами та їх різновиди. Особливості проведення педагогічних спостережень. Основні аспекти розробки програми педагогічного спостереження. Експериментальні фактори дослідження. Особливості організації педагогічного експерименту. Характерні риси спостереження і його роль у соціології. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації. Види анкетування. Особливості побудови анкети. Інтерв'ю як метод збору первинної соціальної інформації. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації. Поняття соціального експерименту.

Змістовий модуль 2. Реалізація наукової діяльності здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії

Тема 3. Організація і проведення науково-дослідної роботи

Особливості планування та вибору теми дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії. Організація наукового дослідження та оформлення його матеріалів. Особливості підготовки наукових публікацій до фахових видань України та видань, що включені до міжнародних наукометричних баз.

Тема 4. Академічна доброчесність – невід'ємна складова науково-дослідної роботи.

Поняття академічної доброчесності. Академічна доброчесність в українському законодавстві. Основні види порушення академічної доброчесності. Нормативно-правове забезпечення впровадження академічної доброчесності в ЗВО України. Особливості перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт.

Тема 5. Підготовка дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії

Структурні складові дисертаційної наукової роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії та особливості її змістового наповнення (вступ, розділи, висновки, анотації, список використаних джерел та додатки). Правила оформлення дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Змістовий модуль 3. Методологія та методика дослідження.

Тема 6. Програмування та організація дослідження.

Соціологічне дослідження: поняття, функції, види. Класифікація соціологічних досліджень, їх функції, види, етапи. Методика, техніка та процедура соціологічного дослідження, його мета і завдання. Поняття проблеми, предмету та об'єкту дослідження. Визначення мети і завдань у соціологічному дослідженні. Гіпотеза у соціологічному дослідженні. Теоретичне та емпіричне уточнення понять.

Програма соціологічного дослідження та її компоненти. Програма соціологічного дослідження, її призначення та складові частини. Значення програми в конкретно-соціологічному дослідженні. Методико-процедурний розділ програми. Стратегічний план дослідження, його різновиди. Обґрунтування методів збору, обробки та аналізу соціологічної інформації. Характеристика робочого плану дослідження сучасних проблем туристичної сфери та її структурних елементів. Програма як теоретична розробка підходів та шляхів вирішення конкретної проблеми у галузі туризму.

Тема 7. Аналіз документів і спостереження та експеримент в соціології.

Аналіз документів: поняття, види, особливості застосування. Визначення документу в соціології. Класифікація документів. Проблема надійності та достовірності документів та техніка їх відбору. Загальні та спеціальні методи аналізу документів. Контент-аналіз документів, його сутність та місце у соціологічному дослідженні. Місце аналізу документів серед інших методів дослідження практики використання у галузі туризму.

Соціологічне спостереження та експеримент як методи збору первинної соціальної інформації. Визначення та загальна характеристика спостереження та експерименту як методів збору первинної соціологічної інформації. Особливості проведення спостереження та експерименту. Проблема надійності та достовірності спостереження та експерименту. Особливості методів спостереження та експерименту при вивченні сучасних проблем туризму.

Тема 8. Опитування як метод збору соціологічної інформації.

Роль опитувань у зборі первинної соціальної інформації. Види опитувань. Загальна характеристика опитування як методу отримання первинної соціологічної інформації. Анкетування у соціологічному дослідженні: різновиди та особливості. Соціологічна анкета та техніка її створення. Вимоги до питань анкети. Інтерв'ю у соціологічному дослідженні, його специфіка. Види інтерв'ю, його етапи. Співвідношення анкети та інтерв'ю у соціологічному дослідженні. Метод експертних оцінок та умови його

застосування. Суть та особливості соціометричного опитування. Основні вимоги до складання соціометричної анкети.

Тема 9. Вибірка у соціологічному дослідженні.

Застосування вибіркового методу у соціологічному дослідженні. Генеральна та вибіркова сукупність. Репрезентативність вибірки. Помилки вибірки. Системні та випадкові помилки вибірки. Типи та різновиди вибірки. Сутність вибіркових досліджень у практиці туризму.

Тема 10. Обробка та аналіз соціальної інформації. Прогнозування соціальних явищ та процесів.

Опис інформації та обчислення узагальнюючих параметрів. Коефіцієнт зв'язку між двома ознаками. Кореляційний і регресійний аналіз. Методи багатовимірної статистики: факторний кластерний аналіз. Підсумковий документ аналізу соціологічної інформації. Формулювання практичних рекомендацій, шляхи їх реалізації. Специфіка проведення соціологічних досліджень у сфері туризму.

Соціальні показники, їх вимірювання. Природа соціального показника. Основні методологічні принципи обґрунтування соціальних показників. Соціальні показники, соціальні індикатори, соціальні норми та нормативи. Проблеми вимірювання соціальних показників. Проблема обґрунтування зв'язку між показниками та властивостями, що досліджуються у сфері туризму.

Прогнозування соціальних явищ та процесів. Методологічні основи передбачення майбутнього. Методи соціологічного прогнозування.

Тема 11. Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв'язки і взаємовпливи.

Системний підхід. Загальна теорія систем. Системний аналіз. Кореляційний аналіз. Регресійний аналіз. Дискримінантний аналіз. Факторний аналіз. Система. Підсистеми. Структура системи. Зв'язки в системі. Мета існування системи. Цикл життя системи.

Тема 12. Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень.

Історичні передумови формування сучасного туризмознавства. Предметне поле туризмознавчих досліджень, їх місце у сучасній системі наукового пізнання. Місце туризмознавства у структурі галузі знань «Сфера обслуговування». Спільні і відмінні риси предметів досліджень індустрії гостинності та туристичної індустрії.

Тема 13. Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень.

Методологія наукового пізнання туристичної сфери. Наукові підходи та парадигми сучасного туризмознавства. Філософські та загальнонаукові методи в туризмознавстві. Емпіричні методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент. Методи, які використовуються як на емпіричному рівні, так і на теоретичному: абстрагування, аналіз і синтез, індукцій і дедукція, моделювання та ін. Методи теоретичного рівня наукового пізнання: аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, сходження від абстрактного до конкретного. Конкретнонаукові методи у туризмознавстві.

Тема 14. Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях.

Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження. Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем. Основні поняття синергетики. Природні, біосоціальні, технічні, економічні системи. Туристичні системи та особливості їх функціонування на різних рівнях. Дестинація як локальна туристична система. Регіональні туристичні системи. Туристичний

комплекс держави. Глобальна туристична суперсистема. Туристичні потоки як рушійна сила функціонування туристичних систем.

Тема 15. Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень.

Методологічні основи досліджень інноваційного розвитку соціально-економічних систем. Інноваційний процес як предмет наукового дослідження. Інноваційний розвиток туристичних систем. Інноваційна парадигма регіонального розвитку туризму. Моделювання інноваційної діяльності на туристичних підприємствах. Види інновацій та інноваційних технологій в туризмі.

Тема 16. Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях.

Концепція сталого розвитку як методологічна основа дослідження туристичних ресурсів. Ресурсний підхід у туризмознавстві. Сутність і структура туристичних ресурсів, підходи до їх вивчення, класифікації та оцінювання потенціалу. Безпековий підхід та концепція сталого розвитку.

Тема 17. Проектний підхід у туризмознавстві.

Теоретичні засади управління туристичними проектами. Методологія проектного аналізу. Обґрунтування, моделювання, розроблення, апробація та реалізація туристичних проектів. Оцінювання ефективності проекту.

Тема 18. Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери.

Сутнісна характеристика туризму як об'єкта статистичного аналізу. Структура і особливості туристичної статистики. Специфіка використання статистичних методів в туризмознавстві. Статистика туристичних потоків. Статистика закладів розміщення туристів. Статистика доходів і витрат, пов'язаних з туризмом. Використання методів математичної статистики у туризмознавчих дослідженнях.

Тема 19. Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях.

Карта як джерело туристичної інформації та результат просторового аналізу. Види туристичних карт. Способи картографічного відображення туристичної інформації. Аналітичні і синтетичні карти. ГІС-технології.

Змістовий модуль 4. Організація підготовки наукових кадрів.

Тема 20. Загальні положення діяльності спеціалізованої вченої ради.

Загальні положення щодо змісту діяльності спеціалізованої вченої ради. Вимоги до персонального складу спеціалізованої вченої ради. Попередній розгляд, захист, розгляд дисертації, надісланої до спеціалізованої вченої ради для додаткового розгляду у спеціалізованій ученій раді. Таємне голосування та робота лічильної комісії. Проведення засідання спеціалізованої вченої ради для переатестації вченого. Засідання спеціалізованої вченої ради для розгляду питань про позбавлення наукових ступенів. Проведення засідання спеціалізованої вченої ради для розгляду апеляції.

Тема 21. Нормативно-правові основи присудження наукових ступенів.

Утворення ради для захисту дисертацій на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Вимоги до рівня наукової кваліфікації здобувача. Подання документів до ради, проведення захисту дисертації і присудження ступеня доктора філософії. Скасування рішення ради. Розгляд апеляцій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна форма						Заочна, вечірня форми					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	с.р.		л	с	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні положення наукової роботи здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії.												
Тема 1. Базові засади підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії.	6	2	-	-	-	4	7	2				8
Тема 2. Методи наукового дослідження	10	4	2	-	-	4	7	2				8
Разом за змістовим модулем 1	16	6	2			8	14	4				16
Змістовий модуль 2. Реалізація наукової діяльності здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії												
Тема 3. Організація і проведення науково-дослідної роботи	8	2	2	-	-	4	5	2				8
Тема 4. Академічна доброчесність – невід’ємна складова науково-дослідної роботи.	8		4	-		4	5					8
Тема 5. Підготовка дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії	8	2	-	2	-	4	7	2				8
Разом за змістовим модулем 2	24	4	6	2	-	12	17	4				24
Разом за модуль 1	40	10	8	2		20	31	8				40
Модуль 2												
Змістовий модуль 3. Методологія та методика дослідження												
Тема 6. Програмування та організація дослідження.	8	-	2	-	-	6	3					8
Тема 7. Аналіз документів і спостереження та експеримент в соціології.	8	2	-	-	-	6	3					8
Тема 8. Опитування як метод збору соціологічної інформації.	8	2	-	-	-	6	4	2				8

Тема 9. Вибірка у соціологічному дослідженні.	8	-	2	-	-	6	3					8
Тема 10. Обробка та аналіз соціальної інформації. Прогнозування соціальних явищ та процесів.	8	-	2	-	-	6	3					8
Тема 11. Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв'язки і взаємовпливи.	8		2	-	-	6	4					8
Тема 12. Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень.	10	2	2	-	-	6	4	2				8
Тема 13. Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень.	8	-	2	-	-	6	3					8
Тема 14. Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях.	10	2	2	-	-	6	4	2				8
Тема 15. Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень.	10	2	2	-	-	6	4	2				8
Тема 16. Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях.	10	-	4	-	-	6	3					8
Тема 17. Проектний підхід у туризмознавстві.	10	-	4	-	-	6	4					8
Тема 18. Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери.	8	-	2	-	-	6	3					8
Тема 19. Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях.	8	-	2	-	-	6	4					8
Разом за змістовим модулем 3	122	10	28	-	-	84	49	8				112
Змістовий модуль 4. Організація підготовки наукових кадрів.												

Тема 20. Загальні положення діяльності спеціалізованої вченої ради.	7	2	-	-	-	5	5	2				4
Тема 21. Нормативно-правові основи присудження наукових ступенів.	11	2	-	4	-	5	5	2				4
Разом за змістовим модулем 4	18	4	-	4	-	10	10	4				8
Разом за модуль 2	140	14	28	4	-	94	59	12				120
Усього	180	24	36	6	-	114	90	20				160

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (очна форма)
1	Методи наукового дослідження	2
2	Організація і проведення науково-дослідної роботи	2
3-4	Академічна доброчесність – невід’ємна складова науки на сучасному етапі розвитку	4
5-7	Програмування та організація дослідження. Опитування як метод збору соціологічної інформації. Вибірка у соціологічному дослідженні.	6
8	Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв’язки і взаємовпливи.	2
9	Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень.	2
10	Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень.	2
11	Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях	2
12	Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень	2
13-14	Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях	4
15-16	Проектний підхід у туризмознавстві	4
17	Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери	2
18	Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях	2
Разом		36

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (очна форма)
Модуль 1		

1	Тема 5. Підготовка дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Робота з джерелами літератури та інформації.	2
Модуль 2		
2	Тема 21. Нормативно-правові основи присудження наукових ступенів. Представлення результатів дисертаційної роботи	4
Разом		6

7. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна, вечірня форми
1	Базові засади підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії Самостійне опрацювання документів, які стосуються підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії	4	8
2	Методи наукового дослідження Самостійні роботи: «Розробка програми педагогічного спостереження», «Розробка програми педагогічного експерименту», «Розробка програми опитування фахівців»	4	8
3	Організація і проведення науково-дослідної роботи Самостійне опрацювання питань теми, котрі не були висвітлені в межах лекції	4	8
4	Академічна доброчесність – невід’ємна складова науки на сучасному етапі розвитку. Самостійне опрацювання питань теми	4	8
5	Підготовка матеріалів та захист дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії Самостійна робота: Розробка обґрунтування теми дисертаційної роботи	4	8
6	Програмування та організація дослідження. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
7	Аналіз документів і спостереження та експеримент в соціології. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
8	Опитування як метод збору соціологічної інформації	6	8

	Самостійне опрацювання питань теми, котрі не були висвітлені в межах лекції		
9	Вибірка у соціологічному дослідженні. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
10	Обробка та аналіз соціальної інформації. Прогнозування соціальних явищ та процесів. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
11	Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв'язки і взаємовпливи. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
12	Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень. Самостійне опрацювання питань теми, котрі не висвітлені на лекції	6	8
13	Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
14	Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях. Самостійне опрацювання питань теми, котрі не висвітлені на лекції	6	8
15	Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
16	Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
17	Проектний підхід у туризмознавстві. Самостійне опрацювання питань теми, котрі не висвітлені на лекції	6	8
18	Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
19	Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях. Самостійне опрацювання питань теми	6	8
20	Загальні положення діяльності спеціалізованої вченої ради. Самостійне опрацювання питань теми	5	4
21	Нормативно-правові основи присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань. Самостійне опрацювання питань теми	5	4
Разом		114	160

8. Методи навчання

1. Самостійна робота аспірантів:

- самостійне опрацювання документів, які стосуються захисту дисертаційних робіт;
 - підготовка до усіх видів контролю (заліку, екзамену тощо).
2. Словесні методи: лекція, обговорення, бесіда.
 3. Наочні методи: демонстрація слайдів.

9. Методи контролю

Поточний контроль – усне опитування, оцінювання практичних та самостійних робіт і участі у диспутах

Підсумковий контроль – залік, екзамен.

Залікові вимоги

1. Значення наукових досліджень в туризмі.
2. Сучасні вимоги до здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії.
3. Компетентності аспірантів згідно вимог сучасної освіти в Україні.
4. Структурно-змістовні особливості оформлення наукових робіт в процесі здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.
5. Аналіз науково-методичної літератури.
6. Значення документальних та архівних матеріалів у науці.
7. Особливості роботи з документами
8. Різновиди документів.
9. Проведення наукових спостережень.
10. Основні аспекти розробки програми наукового спостереження.
11. Експериментальні фактори дослідження.
12. Причинні та наслідкові експериментальні фактори.
13. Зрівнювані та спонтанні фактори.
14. Особливості організації наукового експерименту.
15. Характерні риси спостереження і його роль у соціології.
16. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації.
17. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації.
18. Види анкетування.
19. Особливості побудови анкети.
20. Інтерв'ю як метод збору первинної соціальної інформації.
21. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації.
22. Поняття соціального експерименту.
23. Особливості планування та вибору теми дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.
24. Організація наукового дослідження
25. Оформлення матеріалів наукового дослідження.
26. Робота над матеріалами публікацій
27. Особливості підготовки наукових публікацій до фахових видань України
28. Особливості підготовки наукових публікацій до видань, що включені до міжнародних наукометричних баз.
29. Характеристика міжнародних наукометричних баз (SCOPUS, Web of Science тощо).
30. Поняття академічної доброчесності.
31. Академічна доброчесність в українському законодавстві.
32. Основні види порушення академічної доброчесності.

33. Нормативно-правове забезпечення впровадження академічної доброчесності в ЗВО України.
34. Особливості перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт.
35. Структурні складові дисертаційної наукової роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії
36. Вступ до дисертації та його компоненти.
37. Особливості формування розділів дисертаційної роботи.
38. Вимоги до висновків дисертації.
39. Специфіка оформлення літератури. Основні стилі.
40. Правила оформлення додатків.
41. Правила оформлення дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Екзаменаційні вимоги

1. Значення наукових досліджень в туризмі.
2. Сучасні вимоги до здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії.
3. Компетентності аспірантів згідно вимог сучасної освіти в Україні.
4. Структурно-змістовні особливості оформлення наукових робіт в процесі здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.
5. Аналіз науково-методичної літератури.
6. Значення документальних та архівних матеріалів у науці.
7. Особливості роботи з документами
8. Різновиди документів.
9. Проведення наукових спостережень.
10. Основні аспекти розробки програми наукового спостереження.
11. Експериментальні фактори дослідження.
12. Причинні та наслідкові експериментальні фактори.
13. Зрівнювані та спонтанні фактори.
14. Особливості організації наукового експерименту.
15. Характерні риси спостереження і його роль у соціології.
16. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації.
17. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації.
18. Види анкетування.
19. Особливості побудови анкети.
20. Інтерв'ю як метод збору первинної соціальної інформації.
21. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації.
22. Поняття соціального експерименту.
23. Особливості планування та вибору теми дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.
24. Організація наукового дослідження
25. Оформлення матеріалів наукового дослідження.
26. Робота над матеріалами публікацій
27. Особливості підготовки наукових публікацій до фахових видань України
28. Особливості підготовки наукових публікацій до видань, що включені до міжнародних наукометричних баз.

29. Характеристика міжнародних наукометричних баз (SCOPUS, Web of Science тощо).
30. Поняття академічної доброчесності.
31. Академічна доброчесність в українському законодавстві.
32. Основні види порушення академічної доброчесності.
33. Нормативно-правове забезпечення впровадження академічної доброчесності в ЗВО України.
34. Особливості перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт.
35. Структурні складові дисертаційної наукової роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії
36. Вступ до дисертації та його компоненти.
37. Особливості формування розділів дисертаційної роботи.
38. Вимоги до висновків дисертації.
39. Специфіка оформлення літератури. Основні стилі.
40. Правила оформлення додатків.
41. Правила оформлення дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії.
42. Функції та види соціологічного дослідження.
43. Основні етапи проведення соціологічного дослідження.
44. Значення програми соціологічного дослідження.
45. Структура програми, методологічна частина.
46. Методико-процедурна частина програми соціологічного дослідження.
47. Визначення генеральної та вибіркової сукупності.
48. Репрезентативність та критерії її забезпечення.
49. Випадкова вибірка, її переваги та недоліки.
50. Цілеспрямована вибірка, особливості застосування.
51. Розрахунок вибірки в соціологічному дослідженні фізичної культури та спорту.
52. Визначення документу в соціології.
53. Типи аналізу документів.
54. Специфіка методу контент-аналізу.
55. Сутність та класифікація соціологічного спостереження.
56. Переваги та недоліки спостереження в системі збору первинної соціологічної інформації у сфері фізичної культури та спорту.
57. Сутність та різновиди експерименту.
58. Характеристика опитування як методу отримання соціологічної інформації про туристичну діяльність.
59. Анкетування, його різновиди.
60. Анкета як основний інструмент опитування. Методичні принципи її створення.
61. Специфіка та класифікація інтерв'ю, основні вимоги до інтерв'юера.
62. Метод експертних оцінок та умови його застосування.
63. Суть та особливості соціометричного опитування.
64. Основні вимоги до складання соціометричної анкети.
65. Специфіка проведення соціологічних досліджень у сфері туризму.
66. Історичні передумови формування сучасного туризмознавства.

67. Предметне поле туризмознавчих досліджень, їх місце у сучасній системі наукового пізнання.
68. Методологія наукового пізнання туристичної сфери.
69. Наукові підходи та парадигми сучасного туризмознавства.
70. Філософські та загальнонаукові методи в туризмознавстві.
71. Конкретнонаукові методи у туризмознавстві.
72. Емпіричні методи (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент).
73. Методи, які використовуються як на емпіричному рівні, так і на теоретичному (абстрагування, аналіз і синтез, індукцій і дедукція, моделювання та ін.).
74. Методи теоретичного рівня наукового пізнання.
75. Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем.
76. Природні, біосоціальні, технічні, економічні системи.
77. Туристичні системи та особливості їх функціонування на різних рівнях.
78. Дестинація як локальна туристична система.
79. Регіональні туристичні системи.
80. Туристичний комплекс держави. Глобальна туристична суперсистема.
81. Туристичні потоки як рушійна сила функціонування туристичних систем.
82. Методологічні основи досліджень інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
83. Інноваційний процес як предмет наукового дослідження.
84. Інноваційний розвиток туристичних систем.
85. Концепція сталого розвитку як методологічна основа дослідження туристичних ресурсів.
86. Ресурсний підхід у туризмознавстві.
87. Теоретичні засади управління туристичними проєктами.
88. Методологія проєктного аналізу.
89. Обґрунтування, моделювання, розроблення, апробація та реалізація туристичних проєктів.
90. Сутнісна характеристика туризму як об'єкта статистичного аналізу.
91. Структура і особливості туристичної статистики.
92. Використання методів математичної статистики у туризмознавчих дослідженнях.
93. Карта як джерело туристичної інформації та результат просторового аналізу.
94. Способи картографічного відображення туристичної інформації.
95. Аналітичні і синтетичні карти. ГІС-технології.
96. Утворення ради для захисту дисертацій на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії.
97. Вимоги до рівня наукової кваліфікації здобувача.
98. Подання документів до ради, проведення захисту дисертації і присудження ступеня доктора філософії.

99. Скасування рішення ради щодо присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

100. Розгляд апеляцій про відмову у присудженні ступеня доктора філософії.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Для заліку

Види робіт	Поточне тестування та самостійна робота					Залік	Сума	
	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					
	T1	T2	T3	T4	T5			
Очна форма навчання (к-ть балів)							30	100
Робота на семінарах	15		5		5	5		
Самостійні роботи	40		3x10			10		
Практичні роботи	15					15		
Заочна, вечірня форми навчання (к-ть балів)							50	100
Самостійні роботи	50		25			25		

Для екзамену

Види робіт	Поточне тестування та самостійна робота																Екзамен	Сума	
	Змістовий модуль 3														Змістовий модуль 4				
	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21			
Очна форма навчання (к-ть балів)																		50	100
Робота на семінарах	33	3			3	3	3	3	3	3		3	3	3	3				
Самостійні роботи	6						3	3											
Практичні роботи	5																5		
Участь у лекційних дискусіях	6														3	3			
Заочна, вечірня форми навчання (к-ть балів)																		50	100
Самостійні роботи	20						10	10											
Участь у лекційних дискусіях	30			5			5		5	5					5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Зміст семінарських занять

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні положення наукової роботи здобувачів освітньо-наукового ступеню доктора філософії.

Тема 2 (заняття 1) Методи наукового дослідження

Специфіка аналізу науково-методичної літератури, документальних та архівних матеріалів. Особливості роботи з документами та їх різновиди. Особливості проведення педагогічних спостережень. Основні аспекти розробки програми педагогічного спостереження. Експериментальні фактори дослідження. Особливості організації педагогічного експерименту. Характерні риси спостереження і його роль у соціології. Опитування як метод збору первинної соціальної інформації. Анкетування як метод збору первинної соціальної інформації. Види анкетування. Особливості побудови анкети. Інтерв'ю як метод збору первинної соціальної інформації. Бесіда як метод збору первинної соціальної інформації. Поняття соціального експерименту.

Самостійні роботи:

1. Скласти програму педагогічного спостереження (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

- Обґрунтувати мету та завдання педагогічного спостереження
- Описати методику проведення.
- Вказати учасників (вік, стать, рівень кваліфікації тощо)
- Охарактеризувати педагогічне спостереження згідно прийнятої класифікації за різними ознаками.
- Розробити протокол фіксації результатів.

3. Скласти програму педагогічного експерименту (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

- Обґрунтувати мету та завдання педагогічного експерименту.

- Обґрунтувати експериментальний чинник.
- Описати методику проведення і тривалість
- Вказати учасників (вік, стать, рівень кваліфікації тощо)
- Охарактеризувати педагогічний експеримент згідно прийнятої класифікації за різними ознаками.
- Вказати спосіб обробки отриманих результатів.

4. Розробити програму опитування фахівців (проблема за власним вибором).

Алгоритм виконання завдання.

- Вибрати напрям наукової роботи.
- Проаналізувати навчально-методичну та наукову літературу з обраного напрямку дослідження.
- Конкретизувати мету та визначити завдання дослідження.
- Визначити об'єкт та предмет дослідження.
- Обрати спосіб опитування.
- Розробити план реалізації дослідження.
- Провести добір питань та обґрунтувати їх структуру.
- Зазначити шляхи опрацювання отриманого фактичного матеріалу.

Змістовий модуль 2. Реалізація наукової діяльності здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії

Тема 3 (заняття 2). Організація і проведення науково-дослідної роботи

Особливості планування та вибору теми дисертаційної роботи на здобуття освітньо-наукового ступеню доктора філософії. Організація наукового дослідження та оформлення його матеріалів. Особливості підготовки наукових публікацій до фахових видань України та видань, що включені до міжнародних наукометричних баз.

Тема 4 (заняття 3-4). Академічна доброчесність – невід'ємна складова науково-дослідної роботи.

Поняття академічної доброчесності. Академічна доброчесність в українському законодавстві. Основні види порушення академічної доброчесності. Нормативно-правове забезпечення впровадження академічної доброчесності в ЗВО України. Особливості перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт.

Практична робота. Опрацювання джерел літератури та інформації з напрямку дослідження.

На занятті аспірант здійснює пошук джерел інформації в межах обраного напрямку дослідження та оформлює бібліографічний опис таких з них: стаття в журналі, монографія, дисертація, тези конференції, електронне видання, згідно офіційно визнаних стилів (ДСТУ 8302:2015; Vancouver style, APA-style, The Chicago manual of style, Harvard style).

Самостійні роботи:

Розробити обґрунтування дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеню доктора філософії.

Згідно встановлених вимог аспірант розробляє обґрунтування за темою власного дослідження. Робота повинна включати актуальність теми, її зв'язок з важливими науковими темами, мету, завдання дослідження, об'єкт та предмет, методи, очікувані результати, практичне значення та шляхи впровадження результатів.

Аспірант повинен представити власне обґрунтування у вигляді мультимедійної презентації.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 3. Методологія та методика дослідження.

Завдання соціологічного практикуму (практична робота) (заняття 5-7):

Спроектуйте механічну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.

2. Спроектуйте серійну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.

3. Спроектуйте гніздову вибірку конкретно-соціологічного дослідження.

4. Спроектуйте стратифіковану вибірку конкретно-соціологічного дослідження.

5. Спроектуйте стихійну вибірку конкретно-соціологічного дослідження.

6. Сформулюйте проблему, мету і завдання конкретно-соціологічного дослідження у сфері спортивного туризму.

7. Сформулюйте проблему, об'єкт та предмет дослідження у сфері молодіжного туризму.

8. Розпишіть етапи робочого плану конкретно-соціологічного дослідження з проблем сімейного туризму.

9. Сформулюйте три відкритих питання до анкети по визначенню проблеми дитячого туризму.

10. Сформулюйте три напівзакритих питання до анкети по вивченню проблеми релігійного туризму.

11. Сформулюйте три закритих альтернативних питання до анкети по вивченню проблем екологічного туризму.

12. Сформулюйте три закритих неальтернативних питання до анкети по вивченню проблем туризму для людей з обмеженими можливостями.

13. Подайте схему лінійної форми розміщення питань в анкеті (рекреаційний туризм).

14. Подайте схему табличної форми розміщення питань в анкеті (сільський туризм).

15. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем спортивного туризму.

16. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем самодіяльного туризму.

17. Складіть методичну частину програми конкретно-соціологічного дослідження по одній із проблем туризму для людей з обмеженими можливостями.

18. Складіть робочий план дослідження за темою "Туризм для людей похилого віку».

19. Складіть пошуковий варіант стратегічного плану дослідження по довільній темі.

20. Складіть методологічну частину програми конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем автомобільного туризму.

21. Вам належить провести конкретно-соціологічне дослідження з проблеми лікувально-оздоровчого туризму. Оберіть варіант стратегічного плану. Обґрунтуйте свій вибір.

22. Намалюйте схему структури анкети і опишіть словесно зміст її основних елементів.

23. В яких випадках, на Вашу думку, в соціології туризму вживають:

- 1) спостереження;
- 2) експеримент;
- 3) аналіз документів;
- 4) опитування.

Поясніть це на прикладах.

24. Вкажіть основні блоки робочого плану конкретно-соціологічного дослідження.

25. Побудуйте питання до анкети з використанням шкали.

26. Вам належить провести конкретно-соціологічне дослідження по одній із проблем екологічного туризму. Які методи збирання інформації доцільно використати? Обґрунтуйте свій вибір.

27. Перерахуйте послідовно етапи конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем пригодницького туризму.

28. Складіть програму конкретно-соціологічного дослідження по одній із тем туризму для людей похилого віку.

29. Сформулюйте питання до анкети з проблем сімейного туризму, подавши їх у двох формах:

- 1) лінійного розміщення;
- 2) табличного розміщення.

30. Покажіть на прикладі, як пов'язані між собою:

- 1) проблемна ситуація;
- 2) проблема;
- 3) мета;
- 4) завдання конкретно-соціологічного дослідження.

Тема 11. Системний аналіз. Система і підсистема. Взаємозв'язки і взаємовпливи. (заняття 8)

Питання для обговорення:

- Системний підхід. Загальна теорія систем.
- Системний аналіз. Кореляційний аналіз. Регресійний аналіз. Дискримінантний аналіз. Факторний аналіз.
- Система. Підсистеми. Структура системи.
- Зв'язки в системі. Мета існування системи.
- Цикл життя системи.

Тема 12. Туризмознавство як міждисциплінарний напрям наукових досліджень (заняття 9)

Питання для обговорення:

- Історичні передумови формування сучасного туризмознавства.

- Предметне поле туризмознавчих досліджень, їх місце у сучасній системі наукового пізнання.
- Місце туризмознавства у структурі галузі знань «Сфера обслуговування».
- Спільні і відмінні риси предметів досліджень індустрії гостинності та туристичної індустрії.

10) Тема 13. Методологічні засади сучасних туризмознавчих досліджень (заняття 10)

Питання для обговорення:

- Методологія наукового пізнання туристичної сфери.
- Наукові підходи та парадигми сучасного туризмознавства.
- Філософські та загальнонаукові методи в туризмознавстві.
- Емпіричні методи: спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент.
- Методи, які використовуються як на емпіричному рівні, так і на теоретичному: абстрагування, аналіз і синтез, індукцій і дедукція, моделювання та ін.
- Методи теоретичного рівня наукового пізнання: аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, сходження від абстрактного до конкретного.
- Конкретнонаукові методи у туризмознавстві.

Тема 14. Системний підхід у туризмознавчих дослідженнях (заняття 11)

Питання для обговорення:

- Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
- Синергетика як теорія самоорганізації і розвитку окремих цілісних систем.
- Основні поняття синергетики.
- Природні, біосоціальні, технічні, економічні системи.
- Туристичні системи та особливості їх функціонування на різних рівнях. Д
- естинація як локальна туристична система.
- Регіональні туристичні системи.
- Туристичний комплекс держави. Глобальна туристична суперсистема.
- Туристичні потоки як рушійна сила функціонування туристичних систем.

12) Тема 15. Інноваційні засади методології туризмознавчих досліджень (заняття 12)

Питання для обговорення:

- Методологічні основи досліджень інноваційного розвитку соціально-економічних систем.
- Інноваційний процес як предмет наукового дослідження.
- Інноваційний розвиток туристичних систем.
- Інноваційна парадигма регіонального розвитку туризму.
- Моделювання інноваційної діяльності на туристичних підприємствах.
- Види інновацій та інноваційних технологій в туризмі.

Тема 16. Парадигма сталого розвитку в туризмознавчих дослідженнях (заняття 13-14)

Питання для обговорення:

- Концепція сталого розвитку як методологічна основа дослідження туристичних ресурсів.
- Ресурсний підхід у туризмознавстві.
- Сутність і структура туристичних ресурсів, підходи до їх вивчення, класифікації та оцінювання потенціалу.
- Безпековий підхід та концепція сталого розвитку.

Тема 17. Проектний підхід у туризмознавстві (заняття 15-16)

Питання для обговорення:

- Теоретичні засади управління туристичними проектами.
- Методологія проектного аналізу.
- Обґрунтування, моделювання, розроблення, апробація та реалізація туристичних проектів.
- Оцінювання ефективності проекту.

Тема 18. Статистичні методи у дослідженнях туристичної сфери (заняття 17)

Питання для обговорення:

- Сутнісна характеристика туризму як об'єкта статистичного аналізу.
- Структура і особливості туристичної статистики.
- Специфіка використання статистичних методів в туризмознавстві.
- Статистика туристичних потоків. Статистика закладів розміщення туристів. Статистика доходів і витрат, пов'язаних з туризмом.
- Використання методів математичної статистики у туризмознавчих дослідженнях.

Тема 19. Картографічні методи в туризмознавчих дослідженнях (заняття 18)

Питання для обговорення:

- Карта як джерело туристичної інформації та результат просторового аналізу.
- Види туристичних карт.
- Способи картографічного відображення туристичної інформації.
- Аналітичні і синтетичні карти. ГІС-технології.

Змістовий модуль 4. Організація підготовки наукових кадрів.

Практична робота. Аспірант демонструє власні отримані результати дослідження.

12. Рекомендована література

1. Барвінський А. О. Соціологія : курс лекцій для студ. ВНЗ. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях : навч. посіб. – Київ : КНЕУ, 2002. – 140 с.
3. Болотіна Є. В. Соціологія : навч. посіб. / Є. В. Болотіна, В. Б. Мішура. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 128 с.
4. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія / Андрій Голод. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 340 с.
5. Голод А. Основи наукових досліджень та інформаційна культура студента: опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни, спеціальність 073 «Менеджмент», освітній ступінь-бакалавр, для студентів 2 курсу факультету туризму. – 2021.
6. Городяненко В. Г. Социологический практикум : учеб.-метод. пособие. – Киев : Академия, 1999. – 160 с.
7. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – Київ : КНЕУ, 1999. – 340 с.
8. Дворецька Г. В. Соціологія : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ : НЕУ, 2002. – С. 347–428.

9. Мариняк Я.О. Методологія наукових досліджень в туризмі. Навч. – метод. посіб. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 60 с.
10. Мариняк Я.О. Статистика туризму: Навч. – метод. посіб. – Тернопіль: Вектор, 2016. – 104 с.
11. Милашко О.Г. Статистика туризму: Навчальний посібник – Одеса: ОДЕУ, ротاپронт, 2010. – 168 с.
12. Олійник Я.Б. Теоретичні основи туризмології. Нав. посіб. / Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко. – К.: Ніка – Центр, 2005. – 316 с.
13. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: Підручник / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / В.К. Федорченко, В.С. Пазенюк, О.К. Кручек та ін. – К.: ВЦ "Академія", 2013. – 368 с.
15. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків. – Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 226 с.
16. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації / уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук. – Луцьк: ВІППО. – 2019. – 60 с.
17. Скляр Г. П., Дробиш Л. В., Прокопенко, І. Р. (2019). Міждисциплінарний підхід у постнеокласичних наукових дослідженнях туризму. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 1 (92). – 2019. – С.108-115.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій.
2. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>
3. Рада молодих вчених Черкаського державного технологічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chdtu.edu.ua/rmv/ebv>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Термінова публікація Scopus: що потрібно знати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dgs.org.ua/uk/yak-pidgotuvati-stattyu-u-scopus/>
6. Міжнародні вимоги до наукових видань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aphd.ua/mizhnarodni-vymohy-do-naukovykh-vydan/>
7. Глобальні виміри наукових публікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kpi.ua/1301-1>